

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monvmenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1669

Tropæa Carolim Francorum Regis In Campo Sintfeld.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11425

perpetua est bullitionis. Ita Henricus de Hervordia, qui An. 1370. defunctus, & An. 1377. jussu Caroli IV. Imperatoris Mindæ præsentis exhumatus, & honestiori loco de nuò sepultus, Mindæ in templo Patrum Dominicanorum quiescit. Chron. Mindense à Meibomio editum. pag. 119. Postea An. 1556. *sacrum hunc fontem* mira vi multis gravibusque morbis medendi inclaruisse, & magno externorum concursu celebratum narrat Ioan. Seilerus in Chron. Pyrmont. MS. cap. 3. Quem etiam nunc salubritate nobilem, viri Principes, ac Dynastæ complures quotannis certatim frequentant, non exiguo accolarum, & Ludensium præcipuo emolumento.

TROPÆA CAROLI M.
FRANCORVM REGIS IN CAMPO
SINTFELD.

TAM CERERI GRATVS QVAM SPATIOSVS
AGER. Quamvis hic ager longè latè que patens frumentis hodie abundet, fertiliores tamen segetes illie olim provenisse credibile est, quando frequentibus pagis habitatus diligentius colebatur; qui plerique omnes unà cum oppido *Blankenroda* Susatensi bello vastati, Theodoro Coloniensi Archiepiscopo & Administratori Paderbornensi suum debent excidium. Tanti Ecclesiæ Paderbornensi, cujus Susatum nihil intererat, primum stetit consilium, potentio rem è vicinia Principem cooptandi; qui hanc insuper gratiam Paderbornensibus retulit, ut à Marti-
no V.

no V. Pont. Max. An. 1429. VIII. Kal. Decemb. Pontif. ejus An. 13. clam impetratis *UNIONIS* literis, diœcesin Padernam Colonienſi conjungere & ſubijcere ſtuduerit. Sed hæc illius molitio fruſtra fuit, ſiquidem Eugenius IV. Pont. Max. ab univerſis Paderbornenſis diœceſis ordinibus de verò Eccleſiæ ſtatu certior factus, hanc *Martini unionem* mala fide quæſitam, diplomate ſuo An. 1431. VI. Kal. Julij Pontif. An. 1. reſcivit, & Eccleſiam Paderbornenſem Antiftitis ſui fraude circumventam in integrum reſtituit.

2. OLIM CAMPVS ERAT. Quem Vita Caroli, M. apud Pithæum. *Sintfelt*. Annal. Franc. incerti auct. apud eundem. *Sinifelde*. Annal. Fuldenſ. *Sintfeldt*. Aſtron. apud Reuberum. *Sintfelt*. Adelmus. *Smetfeldum* pro *Sinezfeldum*. Regino. *Finisfelt* pro *Sinifelt*. Poëta Anonym. *Sinnothfeld*. Diploma S. Henrici regis IV. Id. April. An. 1011. datum, de Comitatu *Hahold* Comitibus venerabili *Meinverſo* Epif. Paderborn. donato, & ſito in locis *Haverga, Linga, Thiatmali, Aga, Paterga, Treveresga, Langeneka, Erpefelt, Silbiki, Matfelt, Niterga, SINATVELD.* &c. Item literæ Theodori de Herſe An. 1445. de donatione bonorum in devaſtatis pagis, & marcis in *SENTFELDE*, in *Haren, Knickenhagen, VVulfesen*. Et literæ Stephani, Gerlaci, & Theodori de Malsborch, de decima vaſtati pagi *Oſtelrein* in *SENTFELDE* An. 1481. date, *SENTFELDE* appellant. Vnde, cum hodiernum nomen *Sentfelt* ab antiquo parùm diſcrepet, miror Reinerum Reineccium eruditiffimum cæteroquin ſcriptorem, & Paderbornenſium locorum, utpote qui *Steinhemij* ad *Ambram* natus fuit, haud dubiè gnarum, in notis ad Poëtam Anonym. *Sennam*, Paderbornenſis & Lippienſis ditio- nis vaſtum deſertum, pro *Sintfelt* interpretatum. Pari errore

labitur Henricus Hovellus in speculo Westphaliæ veteris MS. Qui *Sintfelt* in Delbrugia collocat. Quid vero illud *Sinit*, *Sini*, *Sinet*, *Sinot*, *Sinat*, denotet, equidem nescio. Bernardus Mollerus lib. 5. de Rheno, à synodo, quæ nostratibus hodièdum *Sent* dicitur, unde *Sentgericht*, hoc est, iudicium synodicum, hoc nomen deducit; quasi *Quintilius Varus*, qui *jurisdictionibus, agendòque pro tribunali ordine trahebat æstiva*, jus ibi dixerit; sive antiqui nostri Saxones conventus egerint, quandoquidem prope hinc abest Eresburgum, Irmensulæ olim cultu celebre, & munitissimum Saxonix propugnaculum.

3. QVO PRÆLIA SAXO MINATVS. Saxones etsi tot prælijs, tot cladibus fracti, identidem tamen Francorum jugum excussere, quemadmodum *viçtores viçtique nunquam solida*, ut Tacitus ait hist. lib. 2. c. 7. *fide coalescunt*. Quare teste Astron. apud Reuberum An. 794. *Rex bipartito exercitu Saxoniam petere statuit, eo videlicet modo, ut ipse cum dimidia parte copiarum ab Australi parte intraret; Carolus verò filius ejus cum alia medietate Rhenum apud Coloniam trajiceret, & in eandem regionem ab occidente veniret. Quo factò, licet Saxones in campo, qui SINTFELT vocatur, quasi prælium cum rege commissuri confidissent, ibique adventum ejus opperirentur, amissa victoria spe, quam sibi paulò ante falsò pollicebantur, ad deditionem omnes conversi sunt, viçtique sine prælio, victoris potestati se subdiderunt. Dederunt igitur obsides, & jurejurando fidem regi velle servare promiserunt. Eadem, sed brevius, narrat Vita Caroli M. apud Pithæum. Saxones autem congregati præperaverunt se ad bellum in campo SINTFELT, sed cum audissent se ex duabus partibus esse circumdatos, timore pleni promiserunt se esse Christianos, & fideles Domino regi*

4. SED

4. SED VICTVS CESSIT. TITVLO VICTORIA DONAT MOENIA. Annal. Fuldenf. *Saxones in SINITFELT congregati à Carolo subacti sunt, & tertius ex eis homo translatus.* In Annali. incerti aucto. apud Pithæum eadem iisdem penè verbis referuntur. Ab hac victoria oppidum *Winnenberg* in agro *Sentfelt*, edito loco situm, nomen accepisse creditur, sicut *Wintfelt*, id est, campus victoriae à clade Variana. Lipsius in notis ad lib. 1. Annal. Taciti.

5. SI MARATHON. Campi Marathonis, qui abest Athenis circiter millia passuum decem, ingenti Persarum clade nobilis, meminit Cornelius Nepos in Miltiade. Eundem magnarum & multarum virtutum testem nominat Pomponius Mela lib. 2. vid. Herodotum lib. 6. Pausaniam lib. 1. Justinum lib. 2. Agellium lib. 7. cap. 21.

6. PERSIS NOMEN FATALE PEREMPTIS. *Pugna Marathonia nihil nobilius, nulla enim unquam tam exigua manus tantas opes prostravit.* Cornelius Nepos l. c. *Ducenta enim millia Persæ eo praelio, siue naufragio amisere.* Justin. l. 2. cap. 9. Orosius. Ex Atheniensibus contra centum & nonaginta tantum milites desideratos refert Herodotus.

7. MILTIADÆ IACTAT CLARA TROPÆA DVCIS. *Miltiadi, qui Athenas totamque Græciam liberavit, talis honos tributus est in porticu, quæ Pæcile vocatur, quàm pugna depingeretur Marathonia; ut in decem Prætorum numero prima ejus imago poneretur, isque hortaretur milites, præliumque committeret.* Cornelius Nepos l. c. Alterum Miltiadis præmium sunt, tropæa ex hostium manubijs, quibus se à somno quotidie excitari jactabat Themistodes. Cicero. 4. Tuscul. quæst. & Plutarchus. Porro de Græcorum tropæa figendi

figendi consuetudine, tum aliunde, tum ex Plutarchi Pelopida, & Cornelij Nepotis Datame liquet. Quinam autem primi inter Romanos tropæa posuerint, tradit Florus. lib. 3. cap. 2. *Domitius, inquit, Ahenobarbus, & Fabius Maximus, ipsis quibus dimicaverant locis, saxæas erexere turres, & desuper exornata armis hostilibus tropæa fixere, cum hic mos inusitatus fuerit nostris. Nunquam enim populus Romanus hostibus domitis suam victoriam exprobravit. Quod sanè Germanicus Cæsar Germanis, Arminij militibus, in campo Idistaviso, superatis haud observavit: Ita enim hac de re scribit Tacit. lib. 2. Annal. Miles in loco prælij Tiberium Imperatorem salutavit. struxitque aggerem, & in modum tropæorum arma, subscriptis victarum gentium nominibus, imposuit. Haud perinde Germanos vulnera, luctus, excidia, quàm ea species dolore & ira adfecit.*

8. QVI PARCERE VICTIS MALVIT. Sic Carolus tertio quoque Saxonum, quos in *Sintsele* subegerat, ut supra meminimus, in alias oras traducto, reliquis supplicibus, more suo ignovit, *præclaram victoriam ratus, in qua plus esset clementia, quàm crudelitas.* Cornelius Nepos in Timoleonte. Probè etiam gnarus, *novum imperium inchoanti utilem esse clementie famam.* Tacit. hist. lib. 4. cap. 63. *& si egregium est hostem deicere, non minus esse laudabile infelicis scire misereri.* Valerius Max. lib. v. Cæterùm de Saxonibus utriusque Albis ripæ accolis aliò deportatis, ita Eginhardus in vita Caroli M. *Decem, inquit, hominum millia ex ijs qui utrasque ripas Albis fluminis incolebant, cum uxoribus & liberis sublatos transtulit, & huc atque illuc per Galliam & Germaniam multimoda divisione distribuit.* Bonfinius etiam in remotiores provincias trajectos memorat. *Decad. 1. lib. 9.*

Non solum, inquit, è Saxonibus abducti obsides principum filij, sed ut eorum vires honestius extenuarentur, multa quoque ex his in Daciam, Pannoniam, diversâsque regiones deducta colonia, quarum adhuc innumera Sarmatiam, ulterioremque Daciam incolunt. Secutus nimirum hac in re Carolus exemplum veterum Romanorum: Tiberius namque ex his ipsis locis, ubi Drusus adversus Sicambros castellum Alisonem posuerat, Sicambros traduxit in Galliam, atque in proximis Rheeno agris collocavit. Sueton. in Aug. cap. 23. Quantus autem eorum, quos in Gallias Tiberius trajecit, numerus fuerit; memoriæ prodidit Eutropius lib. 7. Tiberius CCCC. M. captivorum ex Germania transtulit, & supra ripam Rheni in Gallia collocavit.

HERISTALLVM SAXONICVM in ripa Visurgis.

I. PLACIDO VEKIT AMNE VISVRGIS. Qui Werrha & Fulda, infra Mundam, confluentibus, hoc nomen nactus, usque retinet, dum in Oceanum effunditur, mutua Romanorum Germanorumque clade nobilis amnis, Paterculo, Melæ, Plinio, Dioni, Straboni, Ptolemæo, & Tacito memoratus, cui præcipuè famam suam debet, ut Tacitus Visurgi vitam: *Nam quinque ejus primores Annalium libri inventi Corbejæ, quod Monasterium ad Visurgim est, atque illinc depromptum verè hunc thesaurum Questor quidam Pontificius ad Leonem X. Pontif. M. detulit, donatus ab eo aureis quingentis*